XIX. Tshe-brtan's Account of the Dogra Wars

When stationed at Kha-la-rtse, Ladakh, in 1899–1904, I made the acquaintance of an old man, Tshe-brtan of Kha-la-rtse, who in his younger days had done military service in the Dogra wars, 1834–42 A.D. I received the impression that he was a reliable man, and that he would not purposely invent. I therefore asked him to dictate to my munshi, Ye-śes-rig-ḫdzin, his reminiscences of the Dogra wars. The munshi's copy was then sent to the late mission schoolmaster and munshi, Shamuel H̱byor-ldan, at Leh, who corrected the orthographical mistakes and wrote a fair copy of it for lithographic reproduction. Tshe-brtan told the tale in 1901, and the lithographic printing of 40 to 50 copies took place at Leh in 1903. Tshe-brtan died at Kha-la-rtse in 1905, almost 90 years old. His account was translated into German by my wife, and fifty copies of her translation were printed. I am of opinion that Tshe-brtan's account, although it cannot replace that of the *La-dvags-rgyal-rabs*, throws so much fresh light on the history of that interesting war that it fully justifies its appearance among the Minor Chronicles.

TEXT

ཁ་ལ་ཙེ་པ་མེ་མེ་ཚེ་བརྟན་གྱིས་བཤད་པའི་

ཐབ་དམག་གི་ལོ་རྒྱུས་བཞུགས་སོ ||

སྔོན་མ་ལ་དྭགས་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སེང་པའི་དམག་གི་ལོ་རྒྱུས་དེ། ལྷ་ལྷ་རྒྱལ་པོའི་དུས་ལ། ཐན་མི་སེར་ཚོང་མ་འདུ་ཞི་ལ་ནས་གྱེན་ཕྱོགས། སྤལ་ཏི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་འབར་ལ་ནས་གྱེན་ཕྱོགས། ཟངས་དཀར་གྱི་ལ་འདར་ནས་གྱེན་ཕྱོགས། ལྷུམ་ར་ཁེ་འདུ་ལ་ནང་ཞུགས། བྱང་ཐང་གི་ས་ལོང་འདྲ་འདྲ་ནང་ཞུགས། དེ་ཚོང་མ་ལ་དྭགས་ལྷ་ལྷ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་ཐན་ཡིན་པས། དྲུ་ཀུམ་ཚོང་མ་ལྷ་ལྷ་རྒྱལ་པོའི་མིན་པ། སུས་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན། ཁ་རྩལ་ཕྱོགས་ནས་ལ་དྭགས་རྒྱལ་པོ་ལ་ས་ལྷམ་ཞུ་ཅེས་ལ། ཁ་ཅེ་མ་ལིག་ཟེར་མཁན་དང་། ཁོ་ལ་ཡ་དོ་མི་རྟ་པ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོངས་འདུག་པས། དེའི་ལན་ལ་ལ་དྭགས་རྒྱལ་པོས་ཁ་ལ་ཙེ་པ་དྲག་ཆོས་དོན་གྲུབ་ཟེར་མཁན་པོ་དང་མཉམ་པོ། ལ་དྭགས་པའི་སྤོན་ཁྱངས་གཡག་གཅིག ། ལུག་གཅིག ། ར་མ་གཅིག ། ཁྱི་གཅིག ། ཡང་བཟང་དོར་ཁ་ཤས་དང་སྣུགས་ཏེ་བཏང་སོང་། རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་མཛོད་ལ་སྐྱེ་མི་པ་བློན་པོ་ག་ག་ཕུན་ཚོགས་རབ་བརྟན་ཡོད་པ་ཡིན། འདེགས་དཔོན་ལ་ལྷུན་ལ་པ་གསོལ་དཔོན་པ་ཡོད་པ་ཡིན། ཇ་དཔོན་ལ་ཨལ་ལྕེ་ཇ་གཉེར་པ་སྟོབས་ལྡན་དང་། རྟབ་སྤྲ་པ་འགོ་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་པོ་ལ་ཁར་ཛེ་ཅི་དགོས་མཁན་ལྷུམ་ར་ནས་འཁྱོང་འདུག ། ག་ག་བརྟན་འཛིན་ཟེར་མཁན་པོ་ཁར་ཛེ་ཡི་གཉེར་པ་ཆེན་མོ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན ། གསོལ་མར་དགོས་མཁན་ཚོང་མ་ཟངས་དཀར་པས་འཁྱོང་འདུག། ཡང་ཟ་མིན་དྲུར་ལ་བབ་གསོས་དང་ཁྲལ་མཐུད་ཅང་མེད་པ་ཡིན། ལྷུ་ས་ཕྱོགས་ལ་ལོ་ཕྲུག་པ་ཚ་ཙཎ ། ཡུལ་རེ་རེ་ནས་ཁོ་ལ་ཡ་དོ་མི་རེ་བཏང་དགོས་འདུག་པས ། དེ་ལ་གླ་ཆ་ཛཱ་གཉིས་རེ་བཏང་